

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 17. Ab Indis Societatis primum sæculum etiam exornatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

atque sine additamento binarii centenarium celebrasse dicemur, non quidem parum cum Romamajestate, non tanto sumptu quanto Hispania, minori ingenio & alacritate quam Gallia, jejuniùs quam Germania, minus eruditè quam Belgium; sed non minori pietate, non frigidiori voluntate, nec conatu dispari. Corduba, Provinciae caput, octonos dies lucem Divo Ignatio sacram subsequentes celebrando centenariò elegit, civibus propensissimis animis operas & apparatus conferentibus. Solemnis supplicantium ordo per plateas Holofericis vestibus, arcibus triumphalibus, & altaribus opiparis exornatas, processit. Concio habita ab Illustrissimo Tucumanensi Episcopo docta, & tota in laudem Societatis concinnata. Ex arte vibrati ignes. Columna in concursu quatuor platearum Divo Ignatio erecta, ex qua ipse cannâ missili ignem artificiosè in remotam hydram gigantemque ejaculabatur, pullulantem hæresim, & infidelitatem ab ipso victam docebat. Interloquutores in scenam producti. Festis ignibus coronata turris; ludi equestres instituti. Nec infima laus ingeniorum fuit, Orationibus & Poëmatibus nostræ Societatis laudes decantantium; quæ post sæculum, integra dicta est; quia ut juventus aquilæ toties renovata, in senio incorrupta, quia putrida membra semper resecurat. Ideò in ore omnium maxima, quia professâ est semper se esse minimam. Toti mundo nota, quia latere semper voluerat. Post infinita prælia victrix, quia bella Domini semper pugnaverat. Eò vegetior, quò proprii sanguinis prodiga magis. Eò doctior, quò liberaliùs doctrinam profuderat. Eò honoratior, quò constantiùs omnes honores respuerat. Hæreticorum terror, quia amica veritatis. Barbarorum amor, quia magistra humanitatis. Dæmonum odium, quia prædatrix animarum: & alia id genus Societatis singulares res complectentia. Collegium Boni-aëris etiam supplicationem instituit, qualis illo loco nulla antè nec cultu frequentia ve hominum, nec pietatis religionisque specie visa unquam est celebrior. Et quia Societas nostra à Christi Corporis veneratione sumpsit incrementum, in hujus honorem ludi facti sunt, in quibus nihil ad apparatus desideratum est. Currus musci & triumphales per urbem ducti. Inter res ingeniosissimæ inventionis productas, una omnem expectationem superavit. Pueri primæ Litteraturæ candidati, per decades distributi, Gigantomacho dæmoni ludibundè insultabant, fractas ipsius vires ab Divo Ignatio & ejus successoribus dictitantes. Idem præstabant Indi & Æthiopes circum specie ferocissimum dæmonem saltitantes, & ope Societatis imbellem factum concinentes. Nec alia Collegia officio suo defuere, quæque pro se amorem erga Matrem suam ostendere conantia. Quin & sedes apud Indos positæ pro modulo sæculum nostrum celebrarunt.

DIVI Francisci Xaverii colonia ad Urvaicam posita festivitati dedit initium. Evocati ex omnibus Paranae & Urvaicæ oppidis Socii, & oppidorum primores, variis hilariorum imitamentis excepti sunt. Profestum celebre fuit decantatis melodicè vespers; nox ignibus festivis claruit. Dies arcus triumphales, altaria extemporalia, multi generis choreas, & ludicras exercitationes ingeniosâ varietate vidit. Sacro-sancta Eucharistia diu sub umbellâ exposita patuit. Latine & Guarane declamatum planè eleganter. Pomeridiano tempore Mbotoreenses advenæ comicam scenam dederunt, in quam Mamaluci consilia de depopulatione faciendâ agentes, actu præliantes, ignominiosè cæsi, fugati, punitique induci sunt. Interjecto tempore altera ad Urvaicam Societatis colonia, pro centenariò nostro ornando, coram iisdem utriusque fluminis advenis multa exhibuit lætitiæ singularis signa, inter quæ sexcentos omninò arcus, quales in triumphis fieri solent, excitavit, & ex hemicielis res omnis generis in gratitudinis symbolum appenderrunt. Ad Paranam eadem fuit Neophytorum erga Societatem institutricem suam gratitudo, coram evocatis Patribus & Indis ex variis oppidis, armilustrium institutum est. Chora à militibus habitæ, quorum singuli litteras singulas nominis Ignatii in clypeo præferentes, præcogitatâ felicitate anagrammaticè ejusdem titulos efficiebant. Post alia multa, sub noctem pugna navalis prælucentibus innumeris facibus exhibita, celebritatem inibi terminavit. Suam paulò post inchoavit

*Corduba
præis exem-
plo.*

*Societatis
encomia.*

*Collegii Bo-
ni-aëris pia
exercitia.*

**CAPUT
XVII.**
Ab Indis So-
cietatis pri-
mum sæcu-
lum etiam
exornatum.

*In S. Xaverii
oppido.*

Et aliis.

Hispania.

Incarnationis oppidum, ingeniosè sanè, & ad Indorum genium accomodatè. Ubi convenère advenæ, drama statim datum, cujus argumentum celebrandi centenarii consilium fuit. Ex scena ad deambulationem itum, quæ spectacula præbuit non illaudatæ inventionis: nam ex improvîso Polychronius Gygas, enormis magnitudinis, promissâ barbâ, & canâ cæsarie, centenarium repræsentans, centum secum pueros trahebat, variis coloribus pictos, multiplici dissimilitudine Societatis officia significantes, & in laudes Polychronii modulatim subinde prorumpentes. Aliquantulum progressis, armentum centum bouum, non sine symbolo, occurrit. Deinde per centum arcus triumphales, emblematis conspicuos, ad templum processum est; in cujus limine centum panes oblatis sunt: ara princeps centum luminibus conspicua erat, & his omnibus præfixa Societatis centum encomia. Suprà templi valvas tres statuarum visebantur: media Societatem, collaterales Sapientiam, Pietatemque præseferebant, cum hac Epigraphe: *Centenaria Societas triumphat, Pietate duce, Sapientia comite.* Inter cætera, Latina Oratio omnium plausum consequuta est, cujus synopsis hæc fuit. Sex Generales Societatis laudati, prærogativa ejusdem & insignia facinora explicata: spolia de hæresi, infidelitate, & impietate reportata, ostensa; Christi in Societatem favores exhibiti. Ingens deinde currus triumphalis productus, quem sex monstra ducebant. Currui infidebant Societatis Heroës. Triumpho applaudebant Pontifices, Cæsares, Reges, populi, & etiam Cælitæ. Quatuor rotæ vota quatuor, aurigæ Generales, Societas veste candidâ puritatem intentionis ob quæsitam majorem Dei gloriam designans, in suprema currus parte ferebatur: cui obviam, tanquam sponsæ, processit Christus Matre comite. Finem drama imposuit felicitatis futuræ prognosticon. Hæc de ludis satis.

CAPUT
XVIII.
Conjugum
felix trans-
fugium.

Barbara se-
mina pias.

AD Urvaicam pergebant Mbororeenses, Christophoro Altamirano adnitate, utilitatem facere, multis è fugâ retractis, aut ad oppidum ex paganismo reductis. Inter alios multos non tacendus mihi est Mbororeensis Indus, qui adhortante Niezuvio, insigni præstigiatore, & Rochi Gonsalvii necis machinatore, ab Christianâ religione ad avitos ritus transfugerat, uxore & liberis ad Niezuviu secum tractis. Niezuvius, ut perfugam indissolubiliter irretiret, multas pellices attribuerat, quibus ne prohibitu abuteretur, fecere Mamalucorum incursiones, Niezuvianos asseclas continuo infestantes. Cùmque propè esset, ut ab prædonibus turpis desertor caperetur, septem vulneribus confossus, ex eorum manibus sese proripuit, & fugâ ad nos postliminiò directâ, salutem animi corporisque invenit. Tantæ felicitatis præcipua causa post Deum uxor fuit, quæ toto quinquennio, invito animo fugientem maritum comitata, nullo die omiserat globulos Marianos orando percurrere, Superùm Reginam flagitans, ne se, maritumque, sine Christianorum subsidiis ex hac vita migrare permetteret. Quod ut efficacius ab afflictorum Matre impetraret, spondebat se fidem maritalem servaturam; quod in tanta vivendi licentia non caret heroicâ laude. Audita fuere ab Misericordiæ Matre pia mulieris postulata, quæ ab Mamalucis toto anno investigata inveniri nusquam potuit; & quamvis sæpè febricitaret, ferè semper tamen in periculis sentiebat cælitus sibi vires augeri, quibus in abdita sylvarum profugeret, latronum cupidinem eludens. Tandem post varios casus ad Mbororeum delata, & paulò post ultimis Sacramentis munita, non sine spe salutis animam exhalavit. Antè mortem Sociis affirmavit, ejus Sancti nomen schedulæ inscriptum, quòd antequàm cum marito fugeret, in fortem menstruam pro more Marianorum mancipiorum ex urna eduxerat, toto quinquennio tanquam sacrum amuletum gestasse, & in quovis periculo deprompsisse, opemque ab Sancto petiisse, nunquam frustrato eventu. Sed aliud sub jocio multò memorabilius.

CAPUT
XIX.
Dux puellæ
fugæ è ca-
ptivitate
elabuntur.

PERFIDA prædonum phalanx maximè reluctantes puellas sorores, tredecennem unam, alteram decennem, in servitum trahebant. Illa, quòd fugam meditari videretur, flagris bis immaniter cæsa, colloque revincta, injustos dominos sequi coacta est; donec centum à patria leucis, cùm jam retrogredi non posse cre-

deretur,